

TIESU SISTĒMAS DARBĪBA

Demokrātiskā valstī ikviena valsts vara, tostarp arī tiesu vara, ir īstenojama sabiedrības interesēs, atklāti un paredzami. Realizēta šādā veidā, tā nodrošina sabiedrības uzticību un pašāvēību tiesiskumam.

Valsts dzīves attīstība, notikumu procesi sabiedrībā, tiesību normu mainība, kā arī jaunu - starptautisku normu piemērošana un tradīciju ienākšana - ir bijis pamats ievērojamām reformām tiesu sistēmā, pārejot uz "tīrajām tiesu instancēm" un īstenojot tiesu teritoriālo reformu.

Pārmaiņas notikušas arī citos ar tiesu darbību saistītos jautājumos – tiesu noslodzes izlīdzināšanā un tam pakārtotā - lietu izskatīšanas laika samazināšanā. Taču tikai kopīgs darbs un izpratne nākotnē noteiks, vai šajā sakarā veiktās darbības, t.sk. noteiktu regulējumu iekļaušana likumā, nodrošinās sasniegtā turpinājumu ilgtermiņā. Tāpēc papildus jau paveiktajam, iespējams, izmantojama pieredze citu valstu veiktajos pasākumos šajā jomā, savlaicīgi nodrošinot noteiktās iestrādes.

RĪGAS APGABALTIESAS DARBĪBAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Rīgas apgabaltiesa kā valsts lielākā tiesa ir nozīmīga tās daļa, ar savām juridiskām tradīcijām un vērtībām. Tāpēc tai jāturpina iepriekš uzsāktos mērķus – efektīva un kvalitatīva procesa nodrošināšana, taisnīga sprieduma nodrošināšana – īstenošanu, papildus stiprinot tiesas darba atklātību un pārskatāmību, profesionālu viedokļu paušanu.

Kā jaunu mērķi izvirzu - tiesiskās kultūras stiprināšanu, atbalstot Satversmes tiesas iedibināto tiesas un sabiedrības dialogu, kā arī iedibināto pozitīvo tradīciju turpināšanu, profesionālu specializācijas atbalstu.

Uzskatu, ka mana pieredze, prasmes, rakstura iezīmes un saskarsmes spējas iedrošinās ikviena tiesneša un tiesas darbinieka iesaisti šo mērķu sasniegšanā. Tāpēc piedāvāju savu tiesas darbības attīstības redzējumu.

[1] Tiesas turpmākās attīstības stratēģiskā vadība.

Vispārējie principi – tiesu darba kvalitātes paaugstināšana, tiesas reputācijas stiprināšana un tiesas darba pārskatāmības nodrošināšana.

Līdzekļi to īstenošanai - tiesnešu un darbinieku aktīva iesaiste mērķa sasniegšanā, noteikta un skaidra kompetenču sadale, kā arī atbildības sfēras noteikšana, tās īstenošanas uzraudzība.

Koleģialitātes nodrošināšana.

Mērķis: tiesu sistēmas lomas stiprināšana, tiesas autoritātes palielināšana, tiesneša neatkarības nodrošināšana, vienotas tiesu prakses nodrošināšana, kompetenču padziļināšana.

Līdzekļi – 1) koleģiālu lēmumu pieņemšana profesionālos jautājumos; 2) problēmjautājumu identificēšana, uz klausot un apspriežot visus viedokļus un veidojot vienotu praksi, procesuālo un materiāltiesisko normu piemērošanā; 3) tiesnešu samērojama specializācija, individuālo kompetenču paaugstināšana un izmantošana kopīgu mērķu sasniegšanai; 4) tiesu darbinieku potenciāla pilnvērtīga izmantošana.

Kā standarts lēmumu pieņemšanā tiek atzīts: ka, spriežot tiesu, tiesneši ir neatkarīgi un pakļauti tikai likumam (Likuma „Par tiesu varu” 10.panta 1.daļa). Vienlaicīgi lēmumi pamatnostādņēs, ievērojot noteiktos mērķus un izvēloties piemērotākās metodes, tiek risināti gan starp tiesnešiem, gan arī izmantojot tiesas darbinieku kompetenci atkarībā no risināmā jautājuma. Šāda lēmumu pieņemšanas kārtība, pamatojama ar Likuma „Par tiesu varu” 20.pantu (Koleģialitāte).

Darba vērtēšana un uzraudzība (monitoringi).

Mērķis: tiesas autoritātes stiprināšana, nolēmumu kvalitātes paaugstināšana, vienotas tiesu prakses ievērošana, darba efektivitātes uzlabošana.

Sasniedzamais rezultāts – tiesnesis, tiesas darbinieks ir ieinteresēts sistemātiskā darba novērtējumā. Pozitīvi ierosinājumi, kā arī konstatētās problēmas tiek pārrunātas un ieviestas vai novērstas nekavējoties.

Līdzekļi: izmantojot pieejamos tiesas resursus, izveidojama noteikta sistēma profesionālu jautājumu risināšanai, turpināms lietu izskatīšanas termiņu monitorings, kā arī izveidojot noteiktu sistēmu Rīgas apgabaltiesas teritorijas pirmās instances tiesas tiesnešu darba kvalitātes novērtēšanai, problēmjaudījumus risinot reguli savstarpējā dialogā, taču vienlaicīgi paredzot individuālu pieeju.

Darba turpināšana vienotas tiesu prakses nodrošināšanai.

Mērķis: tiesas autoritātes stiprināšana, nolēmumu kvalitātes paaugstināšana, un lietu izskatīšanas termiņu standarta sasniegšana, kompetenču un spēju lietderīga izmantošana, slodžu izlīdzināšana, darba efektivitātes uzlabošana.

Līdzekļi: 1) tiesnešu un tiesas darbinieku motivācija specializēties noteiktu jautājumu izpētei; 2) autoritāšu piesaistīšana viedokļu izteikšanai; 3) kolektīva spēju un interešu samērošana ar aktuālām vajadzībām; 4) sadarbības likumdošanā nodrošināšana.

Komunikācija.

Mērķis: tiesas prestiža celšana, sabiedrības uzticības tiesām veicināšana, sabiedrības informēšana/izglītošana, tiesu sistēmas tēla ļaunprātīgas nomelnošanas izskaušana.

Līdzekļi: turpināt ievērot iekšējos normatīvajos aktos noteikto kārtību informācijas sniegšanai; darbinieku un tiesnešu motivācija iesaistīties pasākumos, kas saistīti ar viedokļu apmaiņām, kā arī sabiedrības informēšanu (piemēram, tiesas gada pārskatu sagatavošana un publicēšana, konferenču un sanāksmju rīkošana). Apsverama līdz šim ieviestā kārtība, kādā tiesneši un tiesas darbinieki tiek informēti par sabiedrībā notiekošo, lietderība, ierobežojot informācijas dublēšanu.

[2] Administratīvā vadība.

Mērķis: tiesas autoritātes stiprināšana, sabiedrības uzticības tiesām veicināšana, vienotas tiesu prakses ievērošana, darba kvalitātes un efektivitātes uzlabošana.

Līdzekļi: tiesas strukturālu izmaiņu koleģiāla saskaņošana un noteikšana, tiesas vadības pienākumu deleģēšana, noteikumu publicēšana.

Sasniedzamais rezultāts – administratīvā vadība iespēju robežās tiek nodalīta no tiesas pamatfunkciju veikšanas, skaidri noteikts funkciju un pienākumu deleģējums.

[3] Personāla vadība.

Mērķis: tiesas autoritātes stiprināšana, sabiedrības uzticības tiesām veicināšana, vienotas tiesu prakses ievērošana, darba kvalitātes un efektivitātes uzlabošana.

Līdzekļi: atklāti amatu konkursi, skaidri noteiktas darbiniekiem izvirzāmās prasības darba kvalitātei, zināmi priekšrocību kritēriji, vienots standarts vienas kategorijas darbinieka darba pienākumiem, darbinieku pārraugošo līmeņu samazināšana.

Tiek nodrošinātas katra tiesības paust savu viedokli un pamatot to, kas garantē arī tiesības būt uzklautam, saņemt argumentētu pamatojumu, ja viedoklis tiek atstāts bez ievērības

Sasniedzamais rezultāts:

- tiesas personāla vadība tiek saistīta ar tiesas administratīvo vadību, atslogojot tiesnešus no darba, kas nav saistīts ar lietu izskatīšanu;
- darbinieki ir lojāli savai darba vietai;
- tiesas darbinieki piedalās tiesas funkciju nodrošināšanā; kā darbā, tā arī ārpus tā pārstāv tiesu saskarsmē ar sabiedrību, garantējot tiesu sistēmas reputācijas saglabāšanu;
- tiesas darbinieki ir motivēti pilnīgai darba pienākumu apguvei, profesionālai izaugsmei un izglītībai.

[4] Tiesnešu vadība.

Mērķis: tiesas autoritātes stiprināšana, sabiedrības uzticības tiesām veicināšana, vienotas tiesu prakses ievērošana, darba kvalitātes un efektivitātes uzlabošana.

Līdzekļi: atklāti amata konkursi, skaidri noteiktas darba kvalitātes un koleģialitātes prasības.

Sasniedzamais rezultāts:

- tiesnešu kompetence primāri tiek izmantota lietu izskatīšanā, atslogojot no funkcijām un pienākumiem, kas nav saistīti ar to, taču vienlaicīgi ir ieinteresēti dalībai jebkuru tiesai svarīgu jautājumu izlemšanā.

Lietu izskatīšanas standarts ir vispusīgi, pilnīgi un objektīvi (kvalitatīvi) izskatīta lieta. Izskatīto lietu daudzums tiesneša darbā nav noteicošais lielums.

Darba organizēšanā lietu izskatīšanai kā svarīgākais posms nosakāms lietu sagatavošana izskatīšanai.

- tiesneši ir ieinteresēti kvalifikācijas paaugstināšanā un pieredzes apmaiņā, kā arī ieinteresēti dalīties ar to. Tiesneši ir motivēti specializēties noteiktu kategoriju lietu izskatīšanā;
- tiesneši strādā neatkarīgi, koleģiāli un atklāti.

Rīgas apgabaltiesas tiesnese
Civillietu tiesas kolēģijas priekšsēdētāja

Līga Blūmiņa

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU